

15.03.26

כ"ז אדר תשפ"ו

חוות דעת: מימון טיסות שכר (Charter) לעזתים דרך ישראל

לפי דיווחים חדשותיים, ישנם תושבי עזה המצליחים לצאת מהרצועה למדינות שלישיות דרך טיסות שכר היוצאות מישראל. בהיעדר אפשרות רצינית להגר מרצועת עזה דרך מעבר רפיח, ובהינתן שטיסות שכר הן הדרך הכמעט-יחידה לצאת מהרצועה, האם מדינת ישראל רשאית לממן טיסות אלו לפי הדין הישראלי והדין הבין-לאומי?

1. החלטת הקבינט ב/176

ביום 23.03.2025, קיבל הקבינט החלטה מס' ב/176 לפיה (על פי מה שפורסם במידע גלוי) הוחלט, בין היתר כי: "... בהמשך להצהרות נשיא ארצות הברית בדבר מתן אפשרות למעבר מרצון של פלסטינים מרצועת עזה למדינות שלישיות - להיערך לאפשר הרחבה של מעבר מרצון של פלסטינים אשר יביעו עניין בכך מרצועת עזה למדינות שלישיות, כפוף לדין הישראלי והבין-לאומי." לפי ס' 41 לתקנון הממשלה, הממשלה רשאית לקבוע כי החלטת ועדת שרים תתקבל "על דעת הממשלה".

הקבינט הורה לשר הביטחון להקים מנהלת במשרד הביטחון אשר "תתאם את פעילות כלל משרדי הממשלה הרלוונטיים וכן של צה"ל, השב"כ ומשטרת ישראל ... בכל הנוגע להיערכות האמורה ... במנהלת יהיו חברים נציגי משרדי המשפטים, החוץ, הפנים, האוצר, התחבורה והבטיחות בדרכים, עניינים אסטרטגיים, הביטחון הלאומי, החדשנות, המדע והטכנולוגיה וכן נציגי צה"ל, מתאם פעולות הממשלה בשטחים, שירות הבטחון הכללי, המטה לבטחון לאומי, המוסד למודיעין ולתפקידים מיוחדים ומשטרת ישראל". עוד הוחלט, כי "המנהלת תפעל מול כלל הגורמים כאמור בין היתר כדי להיערך לאפשר מעבר בטוח מבוקר של פלסטינים בישראל לשם יציאתם מרצון למדינות שלישיות ... וכן תיאום העמדת תשתית שתאפשר מעבר דרך היבשה, הין והאוויר למדינות היעד."

התשתית המשפטית המרכזית המאפשרת את מימון ותיאום טיסות השכר עבור תושבי עזה נשענת על סמכותה השיורית של הממשלה, המעוגנת בסעיף 32 לחוק יסוד: הממשלה. סמכות זו מאפשרת לממשלה לפעול בכל עניין שביצעו אינו מוטל בדין על רשות אחרת, ובכלל זה ניהול קשרי חוץ ויחסים בינלאומיים המהווים ליבה אסטרטגית של מדיניות המדינה.¹ במקרה זה, האפשרות להגירה מרצון מרצועת עזה מוגדרת כסוגיה אסטרטגית ראשונה במעלה, התואמת את "תכנית 20 הנקודות" של הנשיא טראמפ לעתיד עזה, אשר הוכרזה במסיבת עיתונאים משותפת בין הנשיא טראמפ לראש הממשלה בנימין נתניהו ב-29 בספטמבר 2025. סמכות זו מעניקה לממשלה את הגמישות הנדרשת לפעול בזירה הבינלאומית ולשתף פעולה עם "מועצת השלום" המנהלת את עזה, תוך הבטחה כי התחייבויות מדיניות – כגון מתן אפשרות לכל מי שחפץ בכך לעזוב את הרצועה – לא יישארו בגדר "אורות בלי כלים" אלא יקבלו ביטוי מעשי בשטח.

בחינה מהותית של הוראה זו מלמדת כי מימון ותיאום טיסות שכר אינם מהווים אך ורק אפשרות פעולה, אלא נגזרת ביצועית ישירה והכרחית של המנדט שניתן למנהלת; שכן בנסיבות הקיימות, ללא העמדת מערך תעופתי מוסדר, ההנחיה לאפשר מעבר "באוויר" נותרת ככלי ריק מתוכן. יש להדגיש כי פעילות המנהלת במימון הטיסות חוסה תחת ההגדרה של הקלת הגירה ולא עידוד הגירה. הבחנה זו נשענת על העובדה כי הרצון להגר הוא נתון עצמאי הקיים אצל הפרט עוד בטרם מעורבות המדינה, ותפקיד המנהלת מצטמצם להסרת החסם הלוגיסטי המונע את מימוש הרצון האמור. אופיו הוולונטרי של המהלך מקבל משנה תוקף נוכח העובדה כי המהגרים עצמם נדרשים לשאת בעלות המושב בטיסה וכן להסדיר מראש את מלוא התיעוד המשפטי הנדרש לכניסה למדינות שלישיות, דבר המנתק כל קשר של "שידול" מצד המדינה. יתרה מכך, מימון טיסות השכר משרת את האינטרס השלטוני להבטחת "מעבר בטוח ומבוקר" כנדרש בהחלטה; ריכוז המעבר באמצעות טיסות מתואמות מאפשר למדינה פיקוח הדוק על זהות היוצאים ועמידה בסטנדרטים בינלאומיים של סדר ציבורי, בניגוד ליציאה בלתי מבוקרת. לפיכך, הקצאת המשאבים לטובת התקשרות עם חברות תעופה לצורך זה מהווה יישום מתבקש של מדיניות הקבינט, התואם הן את לשון ההחלטה והן את עקרונות הדין הישראלי והבינלאומי בדבר חופש התנועה ומעבר מרצון.

---

¹ ראה בג"צ 5128/94 - נועם פדרמן נ' שר המשטרה, משה שחל ואח'

לסיכום, השימוש בסמכות השיורית לצורך מימון הטיסות משרת אינטרס שלטוני מובהק להבטחת מעבר מבוקר ותקין, התואם את עקרונות הדין הישראלי והבינלאומי בדבר חופש התנועה. ריכוז המעבר בנתיבי אוויר מתואמים מאפשר למדינה פיקוח הדוק על זהות היוצאים ושמירה על סטנדרטים של סדר ציבורי, ובכך הופך את הקצאת המשאבים ליישום מתבקש ומידתי של מדיניות הקבינט והממשלה.

2. מעמדה של עזה בדין הבין-לאומי

לפי החלטה 2803 של מועצת הביטחון, עזה נמצאת תחת הנהלת מועצת השלום. לפי הדין הבין-לאומי, שטח הנמצא תחת הנהלת האו"ם אינו נחשב שטח כבוש ואינו כפוף לדיני הכיבוש.² כפועל יוצא מכך, ישראל אינה מעצמה כובשת בעזה, לא במציאות ולא לפי הדין. אם כך, דיני הכיבוש אינם יכולים להוות מניעה לסיוע לעזתים המבקשים להגר ואין בכך העברה כפויה של אוכלוסייה. יש להדגיש שבכל מקרה, דיני הכיבוש לא אוסרים על מי שחפץ בכך להגר משטח שנמצא תחת כיבוש.

אדרבה, החלטה 2803 מאמצת את תכנית 20 הנקודות של הנשיא טראמפ לעתיד עזה. לפי ס' 12 לתכנית, כל מי שחפץ בכך רשאי לעזוב את רצועת עזה. ישראל הצטרפה למועצת השלום, ושר החוץ גדעון סער ייצג את ישראל בישיבה הראשונה של מועצת השלום בפברואר 2026. ברור שאם ישראל תערים קשיים על היציאה מרצועת עזה, כולל אי-מימון טיסות שגר, היא תרוקן בכך את ס' 12 לתכנית מתוכן. רצונם האוטונומי של תושבי עזה להגר תישאר בגדר אורות בלי כלים.

3. הזכות להגר בדין הבין-לאומי

סעיף 13.2 של ההכרזה האוניברסלית בדבר זכויות האדם קובע: "לכל אדם הזכות לעזוב כל מדינה, לרבות מדינתו שלו, ולחזור למדינתו." זכות זו מובטחת גם בסעיף 12.2 של האמנה הבינלאומית בדבר זכויות אזרחיות ומדיניות (ICCPR): "כל אדם יהיה חופשי לעזוב כל מדינה, לרבות מדינתו שלו." האמנה מכירה בהגבלות מוגבלות על זכויות אלה: כאלה הקבועות בחוק, הכרחיות להגנה על הביטחון הלאומי, הסדר הציבורי, הבריאות הציבורית או המוסר, או זכויות וחירויות של אחרים. הגבלות אלה חייבות להתפרש בצמצום.

² See Szasz, Paul C. "UN Forces and international humanitarian law." *International Law Studies* 75.1 (2000): 511; R. SIMMONDS, LEGAL PROBLEMS ARISING FROM THE UNITED NATIONS MILITARY OPERATIONS IN THE CONGO 176, 183, 185 (1968).; Whittle, Devon. "Peacekeeping in Conflict: The Intervention Brigade, Monusco, and the Application of International Humanitarian Law to United Nations Forces." *Georgetown Journal of International Law*, vol. 46, no. 3, Spring 2015, pp. 849

דו"ח "ערב בארומטר" (Arab Barometer) גל 8, דו"ח מס' 4 בנושא הגירה, שפורסם על ידי המרכז הפלסטיני למדיניות ולחקר דעת קהל ב-26 ביוני 2024, חושף כי עוד לפני העימות שהחל ב-7 באוקטובר 2023, 31% מתושבי עזה ו-21% מתושבי הגדה המערבית שקלו להגר. בקרב צעירי עזה (בגילאי 18–29), שיעור זה הגיע ל-44%, כאשר המניעים המרכזיים הם מצוקה כלכלית, חוסר יציבות פוליטית, הזדמנויות השכלה, היעדר ביטחון ושחיתות. טורקיה דורגה כיעד המועדף ביותר, ואחריה גרמניה וקנדה.³ אף שאין נתונים רשמיים, ההערכה היא כי מאז השתלטות חמאס ב-2007 ועד המלחמה הנוכחית, עזבו את הרצועה כ-250,000 בני אדם.⁴ על פי סקרים שנערכו בין ה-1 ל-4 במאי 2025, כמעט מחצית מתושבי עזה היו מסכימים לקבל סיוע ישראלי לצורך הגירה.⁵

כמובן שאין למדינת ישראל חובה פוזיטיבית לסייע לעזתים להגר, אך לא ניתן להסיק מכך שישראל מפרה את הדין הבין-לאומי בכך שהיא מסייעת לעזתים לממש את זכותם להגר.

1. סיוע במעבר מהגרים ופליטים

אין עיקרון בדין הבינלאומי האוסר על מדינות לסייע במעבר פליטים, כולל מתן נתיבות מעבר, תיאום מעבר למדינות אחרות או מימון קליטה. כמו כן, מדינות שסייעו בתנועת פליטים לא הואשמו ב"טיהור אתני" של פליטים. נוהג המדינות תומך באופן ברור במדינות המאפשרות מעבר בטוח למדינות שלישיות.

• טורקיה (פליטים סורים, 2011–הווה)

טורקיה אירחה מיליוני פליטים סורים שנמלטו ממלחמת האזרחים מאז 2011, עם למעלה מ-3.6 מיליון פליטים רשומים נכון ל-2023. בעוד רבים נשארו בטורקיה, המדינה סייעה בתנועתם הלאה, במיוחד במהלך משבר ההגירה לאירופה בין השנים 2015–2016. טורקיה אפשרה לפליטים לעבור דרך שטחה לעבר יוון והאיחוד האירופי, לעיתים דרך נתיבים בלתי פורמליים כמו הפלגות מזמיר לאיים היווניים. הסכם האיחוד האירופי-טורקיה מ-2016 הפך תפקיד זה לרשמי, כאשר טורקיה מנהלת את זרימת הפליטים ומונעת מעברים לא סדירים בתמורה למימון מהאיחוד האירופי. טורקיה גם מתאמת עם נציבות האו"ם לפליטים (UNHCR)

³ Arab Barometer Wave VIII, Report IV: Emigration, Palestinian Center for Policy and Survey Research (June 26, 2024), <https://www.pcpsr.org/sites/default/files/AB8%20Palestine%20Report%204%20English%2026June2024.pdf>

⁴ Anna Bersky, Hamas Deeply Concerned About Gazans Emigrating, Doc. Reveals, Jerusalem Post (Feb. 7, 2025), <https://www.jpost.com/middle-east/article-841120>

⁵ "Almost Half of Gazans Willing to Leave, Survey Finds", Reuters, May 6, 2025, <https://www.reuters.com/world/middle-east/almost-half-gazans-willing-leave-survey-finds-2025-05-06/>.

את זיהוי הפליטים להתיישבות מחדש במדינות שלישיות, ומשמשת כמרכז מעבר עבור אלה הנעים לאירופה, צפון אמריקה או מקומות אחרים.⁶

• פולין (פליטים אוקראינים, 2022–הווה)

לאחר הפלישה הרוסית לאוקראינה בפברואר 2022, פולין הפכה למדינת מעבר עיקרית עבור למעלה מ-9 מיליון פליטים אוקראינים שחצו את גבולותיה עד אמצע 2024. פולין סייעה במעברם על ידי הקמת מרכזי קליטה, ויתור על דרישות ויזה, ומתן מעמד הגנה זמנית במסגרת הוראת ההגנה הזמנית של האיחוד האירופי. פליטים רבים עברו דרך פולין למדינות אחרות באיחוד האירופי, כאשר פולין תיאמה תחבורה (כגון רכבות ואוטובוסים בחינם) וסיוע הומניטרי בנקודות גבול כמו מדיקה. הממשלה עבדה עם ארגונים לא ממשלתיים ונציבות האו"ם לפליטים כדי להבטיח נסיעה בטוחה הלאה, במיוחד עבור אלה שביקשו מקלט במערב אירופה.⁷

מיד לאחר הפלישה הרוסית, חברת הרכבות הלאומית של פולין (**PKP**) העניקה נסיעות חינם לכל אזרחי אוקראינה. הממשלה הפולנית, בתיאום עם ממשלות גרמניה וצ'כיה, הקימה "גשרים לוגיסטיים"⁸. שירותי הכיבוי והצבא הפולני הפעילו מערך שאטלים (הסעות) מנקודות הגבול (כמו מדיקה וקורצ'ובה) אל מרכזים לוגיסטיים (כמו תחנת פשמישל). משם, המדינה תיאמה רכבות ייעודיות ליעדים כמו ברלין ופראג, במטרה להקל על העומס בערי הגבול ולהעביר את הפליטים לעומק האיחוד האירופי.⁹

• מקסיקו (מהגרים ממרכז אמריקה ואחרים, 2018–הווה)

מקסיקו שימשה כמדינת מעבר לפליטים ומהגרים ממרכז אמריקה, האיטי וונצואלה בדרכם לגבול ארצות הברית. למרות מדיניות שנועדה למנוע תנועה צפונה (כגון אכיפה בהשפעת ארצות הברית), מקסיקו סייעה

⁶ <https://www.nrc.no/shorthand/fr/a-few-countries-take-responsibility-for-most-of-the-worlds-refugees/index.html>; European Commission. "EU-Turkey Statement: Eight Years On." European Commission, March 18, 2024.

https://home-affairs.ec.europa.eu/news/eu-turkey-statement-eight-years-2024-03-18_en; International Organization for Migration (IOM). "Turkey: Migration Crisis Operational Framework 2022–2024." IOM, 2023. <https://turkey.iom.int/resources/publications>.

⁷ UNHCR. "Ukraine Refugee Situation: Poland Operational Update, December 2024." UNHCR, 2024.

<https://data.unhcr.org/en/situations/ukraine>; International Organization for Migration (IOM). "Poland: Ukraine Crisis Response 2022–2024." IOM, 2024. <https://www.iom.int/countries/poland>; Oxfam International. "Poland's Response to Ukrainian Refugees: A Case Study in Solidarity." Oxfam, March 2023. <https://www.oxfam.org/en/research/polands-response-ukrainian-refugees>.

⁸ <https://www.cer.be/cer-press-releases/solidarity-with-ukraine-railways-provide-free-travel-to-over-1-3-million-refugees-and-carry-over-10-000-tonnes-of-aid>

⁹ <https://www.railtarget.cz/passenger/pkp-intercity-informs-about-new-travel-rules-for-ukrainian-passengers-the-changes-will-take-effect-on-july-1-and-heres-what-you-need-to-know-2883.html>

במעבר במקרים מסוימים. לדוגמה, בין השנים 2018–2021, מקסיקו הנפיקה ויזות הומניטריות לחברי שיירות מהגרים, שהתירו מעבר חוקי דרך המדינה למשך עד שנה. הוועדה המקסיקנית לסיוע לפליטים (COMAR) מטפלת בבקשות מקלט בגבול הדרומי, ואלה שאינם מבקשים מקלט במקסיקו מורשים לעיתים להמשיך צפונה. מקסיקו גם משתפת פעולה עם הארגון הבינלאומי להגירה (IOM) כדי לספק מעבר בטוח למהגרים לערים במרכז מקסיקו או לשוב למולדתם.¹⁰

בתגובה לשיירות המהגרים (*Caravans*) וליצירת "צווארי בקבוק" בעיר טפאצולה בדרום, המכון הלאומי להגירה (INM) יישם תוכניות להעברת מהגרים. הממשלה סיפקה אוטובוסים להעברת מהגרים מטפאצולה למדינות במרכז וצפון מקסיקו (כמו פואבלה ומונטריי). למרות שהמטרה הרשמית הייתה "הסדרת מעמד" במחוזות אחרים, התוצאה הלוגיסטית הייתה קירוב אלפי מהגרים אל הגבול עם ארצות הברית, תוך עקיפת מכשולים גאוגרפיים בתוך מקסיקו.¹¹

• יוון (פליטים לאירופה, 2015–2016)

במהלך משבר ההגירה לאירופה בשנים 2015–2016, יוון הייתה מדינת מעבר מרכזית עבור למעלה ממיליון פליטים, בעיקר סורים, אפגנים ועיראקים, שהגיעו דרך הים מטורקיה. יוון סייעה בתנועתם הלאה למערב אירופה על ידי מתן מחסה זמני באיים כמו לסבוס, ותיאום תחבורת מעבורות ליבשת. משם, פליטים המשיכו דרך הבלקן למדינות כמו גרמניה ושוודיה. בתמיכת האיחוד האירופי ונציבות האו"ם לפליטים, ממשלת יוון הקימה מרכזי קליטה לעיבוד המגיעים ולהבטחת מעברם הבטוח, אם כי צפיפות ועיכובים היו נפוצים. הסכם האיחוד האירופי-טורקיה מ-2016 צמצם את הזרימות, אך שמר על תפקידה של יוון כמרכז מעבר עבור מי שקיבלו מקלט במקומות אחרים באירופה.¹²

¹⁰ UNHCR. "Mexico: Protection and Solutions for Refugees and Migrants, 2023." UNHCR, 2023. <https://www.unhcr.org/mx/en>; International Organization for Migration (IOM). "Mexico: Regional Migration Report, 2022–2024." IOM, 2024. <https://www.iom.int/mexico>; Human Rights Watch. "Mexico: Migrant Rights and Transit Policies, 2023." Human Rights Watch, 2023. <https://www.hrw.org/americas/mexico>; WOLA (Washington Office on Latin America). "Mexico's Role in Central American Migration: Transit and Enforcement, 2024." WOLA, February 2024. <https://www.wola.org/analysis/mexicos-role-central-american-migration/>; Migration Policy Institute. "Mexico as a Migration Corridor: Policies and Challenges, 2023." Migration Policy Institute, 2023. <https://www.migrationpolicy.org/article/mexico-migration-corridor>.

¹¹ <https://www.courthousenews.com/migrant-caravan-regroups-in-mexico-after-government-promise-of-papers-falls-through/>; <https://www.doctorswithoutborders.org/latest/migrant-caravans-mexico-just-tip-iceberg-ocean-despair>

¹² UNHCR. "Greece: Mediterranean Crisis Response, 2015–2016." UNHCR, 2016. <https://data.unhcr.org/en/situations/mediterranean>; European Commission. "The 2015 European Migrant Crisis: Greece's Response." European Commission, 2016. https://ec.europa.eu/home-affairs/migration-crisis_en

בשיא המשבר ב-2015, יוון התמודדה עם צפיפות קיצונית באיים (לסבוס, חיוס וסאמוס). הממשלה החליטה להעביר את המהגרים ליבשת כדי לאפשר להם להמשיך צפונה. משרד הספנות היווני חקר מעבורות ענק מסחריות (כמו ה- Eleftherios Venizelos) שהעבירו אלפי מהגרים בכל סבב מהאיים אל נמל פיראוס (אתונה). מהיבשת, הרשויות איפשרו (ולעיתים אף תיאמו) מערך אוטובוסים לכיוון מעבר הגבול אידומני עם צפון מקדוניה, מה שפתח בפועל את "נתיב הבלקן" לכיוון גרמניה ושוודיה.¹³

• קולומביה (מהגרים ונצואלים, 2015–הווה)

קולומביה סייעה במעבר של למעלה מ-2.8 מיליון מהגרים ופליטים ונצואלים שנמלטו מקריסה כלכלית ורדיפה פוליטית. בעוד רבים נשארים בקולומביה תחת מעמד הגנה זמנית, אחרים משתמשים בקולומביה כנקודת מעבר להגעה למדינות כמו אקוודור, פרו או צ'ילה. קולומביה מספקת סיוע הומניטרי, רישום בגבול והיתרים זמניים להבטחת מעבר בטוח. הממשלה משתפת פעולה עם הארגון הבינלאומי להגירה ונציבות האו"ם לפליטים כדי לנהל זרימות דרך נקודות גבול כמו קוקוטה, תוך צמצום סיכונים ניצול. מדיניות הגבול הפתוח של קולומביה ותיאום עם מדינות אזוריות זכו לשבח כמודל לסיוע במעבר תוך כיבוד זכויות הפליטים.¹⁴

ממשלות מקומיות בקולומביה, בשיתוף עם הממשלה המרכזית וארגון ההגירה הבינלאומי (IOM), הקימו מערך אוטובוסים הומניטריים. אלו אספו מהגרים פגיעים מהגבול עם ונצואלה והסיעו אותם ישירות אל גבול אקוודור (גשר רומיצי'אקה), כדי למנוע מהם להיתקע במעברי ההרים הגבוהים והמסוכנים של קולומביה.¹⁵

• ישראל (מתווה האו"ם 2018)

International Rescue Committee (IRC). "Greece as a Transit Hub: 2015–2016 Migrant Crisis." IRC, 2017. <https://www.rescue.org/report/greece-migrant-crisis>; Amnesty International. "Greece: Managing the 2015 Migrant Influx." Amnesty International, 2016. <https://www.amnesty.org/en/documents/eur25/2016/en/>.

¹³ <https://www.hrw.org/news/2015/07/11/greece-humanitarian-crisis-islands>; <https://www.theguardian.com/world/2015/aug/19/spike-refugee-arrivals-pushing-greek-island-lesbos-breaking-point>

¹⁴ UNHCR. "Venezuela Situation: Colombia Response, 2024." UNHCR, 2024. <https://www.unhcr.org/venezuela-emergency>; International Organization for Migration (IOM). "Colombia: Venezuelan Migration Response, 2022–2024." IOM, 2024. <https://www.iom.int/colombia>; Migration Policy Institute. "Colombia's Response to Venezuelan Migration: Transit and Integration, 2023." Migration Policy Institute, 2023.

<https://www.migrationpolicy.org/article/colombia-venezuelan-migration>; Norwegian Refugee Council. "Venezuelan Migration Through Colombia: Challenges and Opportunities, 2023." NRC, 2023.

¹⁵ https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/news-stories/stories/fleeing-survive-refugees-colombia-ecuador-border_en

בשנת 2018, גיבשה ממשלת ישראל מתווה היסטורי בשיתוף עם נציבות האו"ם לפליטים (UNHCR) לפתרון סוגיית מבקשי המקלט מאריתריאה וסודן. לפי ההסכם, האו"ם והמדינה התחייבו לפעול באופן אקטיבי להוצאת לפחות 16,250 מהגרים מישראל למדינות מערביות מפותחות (כגון קנדה, גרמניה ואיטליה), בעוד שישראל תסדיר את מעמדם של כ-18 אלף מבקשי מקלט כך שיישארו בארץ. חשוב להדגיש כי תוכנית זו, שגובשה בתיאום מלא עם הקהילה הבינלאומית ואושרה על ידי היועץ המשפטי לממשלה, נחשבה לפתרון הומניטרי ומשפטי מובהק העולה בקנה אחד עם הדין הבינלאומי; היא לא נתפסה כגירוש כפוי או כהעברה לא חוקית של אוכלוסייה, אלא כישוב מחדש (Resettlement) מרצון ובליווי צמוד של האו"ם, במטרה להטיב עם המהגרים ועם תושבי השכונות בדרום תל אביב כאחד.

4. סיכום

לסיכום, עולה כי הן הדין הישראלי והן הדין הבין-לאומי אינם מהווים חסם בפני מדינת ישראל במימון ובהקלת יציאתן של טיסות שכר מרצועת עזה. תחת המשפט הבין-לאומי, לכל אדם עומדת הזכות היסודית לעזוב כל מדינה, לרבות מדינתו של, וזכות זו מקבלת משנה תוקף במציאות שבה חלק ניכר מהאוכלוסייה העזתית הביע רצון עקבי להגר בשל מצוקות כלכליות וביטחוניות. מדינת ישראל היא שותפה אסטרטגית של ארצות הברית ותכנית טראמפ, שאף אושרה על ידי מועצת הביטחון של האו"ם. החלטת מועצת הביטחון מחייבת מתן אפשרות יציאה ממי שחפץ בכך.

פעולות המנהלת אינן עולות כדי עידוד הגירה, אלא מהוות סיוע לוגיסטי גרידא להסרת חסמים עבור פרטים המבקשים לממש את זכותם ואת רצונם החופשי. יתרה מכך, מאחר שרצועת עזה אינה מוגדרת עוד כשטח כבוש אלא נמצאת תחת הנהלת מועצת השלום של האו"ם, אין מניעה מצד דיני הכיבוש לסייע ליוצאים מרצון. ללא העמדת תשתית תעופתית זו, כפי שנדרש בהחלטת הקבינט ב/176, אלפי עזתים יוותרו לכודים ברצועה ללא יכולת מעשית לממש את בחירתם להגר למדינות שלישיות.

בברכה,

עו"ד אברהם שלי"ו

עמית בכיר

עם ועולמו 8 ירושלים
משרד 026312722
office@kohelet.org.il
www.kohelet.org.il

פורום קהלת

מחלקת משפט בין-לאומי